

BRZA HRANA UBIJA SRBE

U biltenu Evropskog udruženja digestivnih hirurga početkom proleća objavljena je jedna, gotovo, neprimetna, stručna informacija, koja je glasila:

"U Specijalističkoj hirurškoj bolnici u Depotovcu, Srbija, u poslednjih pet godina primljeno je i hospitalizovano 26.000 pacijenata. Rukovodeći hirurg ove bolnice je u tom periodu izveo ukupno 1.260 operacija, a od toga 705 operacija kancera digestivnih organa, čija je uspešnost iznad evropskog proseka".

Kada smo u Beogradu počeli da se kod hirurga raspitujemo za doktora iz Despotovca, koji uspešno leči rak želuca i creva, samo nam je kratko rečeno: "A to je naš dak sa VMA!"

Taj "dak" je lekar Bratislav Trifunović, nekada najmlađi hirurg u Srbiji i jedini u Šumadiji koji je magistrirao i doktorirao na karcinomu rektuma. On je i bivši predsednik opštine Depotovac, koji je napustio aktivno bavljenje politikom i otvorio privatnu hiruršku bolnicu u rodnom gradu.

- I sam sam iznenađen tako laskavom stručnom ocenom mog rada od strane kolega iz Evropskog udruženja digestivnih hirurga. Nisam znao da tako pedantno prate mog rad. Ja sam pre 20 godina svoju karijeru započeo kao lekar u Domu zdravlja Despotovac i drago mi je da se moj grad našao na evropskoj listi uspešnih bolnica.

UGROŽENI SRBI

Trifunović je studirao medicinu u Kragujevcu, usavršavao na VMA u Beogradu, odakle danas "pozajmljuje" kolege da rade u njegovoj klinici, ai sa svojih 28 stručnih radova o ekspanziji karcinoma želuca, debelog i tankog creva dogurao je do Svetskog kongresa digestivnih hirurga. To je i bio povod da dr Bratislava Trifunovića pitamo koliko je rak stomaka ili nicina, kako to naš narod kaže, rasprostranjen i opasan po ljude u Srbiji:

- Rak creva je bolest razvijenih sredina i po svojoj učestalosti je, posle karcinoma pluća i prostate, treći kod muške populacije i četvrti kod žena. Najviše ga ima u Australiji, na Novom Zelandu, Americi, bogatim državama Evrope, a poslednjih godina ga je sve više i u Srbiji. Prvi razlog porasta raka digestivnih organa kod nas jeste napredak tehnologije dijagnosticiranja, što je imalo za posledicu sve više otkrivenih bolesti, a potom i sve veći uticaj štetnih materija, koje izazivaju karcinom u stomaku - rekao nam je dr Trifunović i počeo da nabraja:

- U Srbiji rak želuca i creva izazivaju, pre svega, nepravilna ishrana, tačnije brza hrana, koja u sebi sadrži previše hemijskih sastojaka i genetski modifikovane proteine. Ova saznanja su potvrđena naučnim istraživanjima u sveti i kod nas, jer smo i mi u Srbiji napustili prirodni način

Naši reporteri u jedinoj pomoravskoj privatnoj hirurškoj bolnici, u kojoj ekipa doktora uspešno operiše sedam vrsta malignih tumora, pratili su operaciju vađenja karcinoma debelog creva. Vlasnik bolnice je hirurg dr Bratislav Trifunović iz Despotovca, kog zovu doktor za gastarbajtere.

proizvodnje hrane i opredelili se za hemijsku produkciju mesa, pića, voća i povrća. Uz to strahovit brz ritam života, koji, takođe, ne odgovara prirodi i tempu čoveka, izazivaju zamor i slabljenje organizma, što se manifestuje kroz povećanje najopasnijih vrsta bolesti.

Svaki treći srpski bolesnik koji ima rak u stomaku ima karcinom debelog creva, koji srećom sporo raste, jer mu treba od 12 do 16 godina da dođe u najopasniji treći stadijum, ali čija je smrtnost u Srbiji kao i u Evropi - 15 odsto.

- Većina naših ljudi hrani se van kuće, na ulici i po kioscima brzom hranom, koja izaziva velike hemijske, fiziološke i genetske poremećaje u ljudskom organizmu. Karcinom digestivnih organa izazivaju i preterana upotreba crvenog mesa u ishrani, pušenje i stres, kome smo mi kao nacija poslednjih godina stalno izloženi - kaže doktor Trifunović.

Od raka stomaka u Srbiji u proseku

intervencije na karcinomu dojke, jajnika, limfnih žlezda, pankreasa, jetre i uroloških organa. Naši reporteri su imali priliku da prisustvuju operaciji pacijenta M.S. iz okoline Despotovca, koji je imao tumor debelog creva dugog 1,5 metara i to na tri mesta. Tu operaciju je izveo dr Bratislav Trifunović sa šest svojih saradnika sa VMA. Operacija je trajala puna 4 sata. Dok smo posmatrali tok operacije, stručni komentar nam je davala doktorka Snežana Trifunović:

- Puna 24 sata pre operacije vrši se priprema pacijenta, koja podrazumeva detaljan lekarski i laboratorijski pregled, i preciznu dijagnostiku. Zatim se opet traži saglasnost pacijenta za operaciju, koja najčešće glasi: "Seci doktore, samo da ne nosim kesu za mokraću i izmet!" Onda se obavi čišćenje želuca i creva. Mi smo od 2001. od kada radimo, na primer, izvršili preko 8.000 laboratorijskih pregleda pacijenata. Operaciona sala se dezinfikuje, kao i

i potom vađenja debelog creva. Naš pacijent M.S. ima veliki karcinom na samom kraju debelog creva, tzv. rektumu, koji je odsečen. I još dva manja, na 8 i na 14 centimetru debelog creva, koji su, takođe, odsečeni - objasnila nam je dr Snežana Trifunović.

Istovremeno, dok odstranjuje tumor, koji sa svojom mrežastom strukturom mrtvih ćelija liči na krvavi sunder, dr

Trifunović je vizuelno pregledao okolne organe da bi se uverio da na njima, kako su ispitivanja pokazala, zaista nema tragova karcinoma. Naime, dešava se da rak creva, koji u trećem stadijumu ima oblik jabuke, kada se širi probija trbušnu duplju i napada jetru, žlezde, čak i karlicu. - Da se maligni tumor u debelom crevu ne bi obnovio i širio hirurg je odstranio iz trbušne duplje kompletno debelo crevo i njegovu funkciju namenio delovima tankog creva. A da bi tanko crevo moglo da akumulira i drži veliku količinu hrane, u njega je doktor Trifunović ubacio i zašio punč ili rezervoar, koji treba da imitira debelo crevo. Glavni hirurg ima stari običaj da lično ušiva svakog pacijenta do poslednjeg šava, kako bi bio siguran da je svoj posao obavio do kraja - objasnila nam je doktorka Trifunović zašto njen suprug ostaje u operacionoj sali do buđenja pacijenta iz narkoze.

ŠVEDSKE POHVALE

Posle operacije pacijent će biti zadržan najviše 12 dana u bolnici u Depotovcu, dok ga ne preuzimu stručnjaci sa VMA, koji će da sprovedu dalju terapiju lečenja raka debelog creva. Sama operacija karcinoma rektuma i debelog creva u ovoj klinici košta oko 43.000 dinara. Bolnički dan u običnoj sobi se plaća 2.200 dinara, a u šok sobi oko 4.000 dinara.

- Ove cene su pet-šest puta manje nego u SAD ili u zapadnoj Evropi i zato je naša klinika postala privlačna za pacijente iz dijaspore i sveta. Naši pacijenti su, uglavnom, građani Srbije, čak 60 odsto, a ostali nam dolaze iz inostranstva. Upravo očekujemo dolazak jednog Amerikanca iz Njujorka, kome treba da operišemo trbušnu duplju. Mi imamo evropsku licencu za rad, imamo ugovore sa osiguravajućim društvima iz Evrope, koji priznaju naš rad, ali i naše račune. Za operaciju raka rektuma u Švedskoj pacijent i osiguranik treba da plati deset puta više. Mi ovakvim cenama faktički pravimo velike uštede švedskim osiguravajućim društvima, od kojih dobijamo pohvale, ali i preporuke - priznao nam je doktor Bratislav Trifunović.

U ovoj specijalnoj hirurškoj bolnici u Despotovcu doktori i hirurzi su lane 275 puta lečili maligna oboljenja. Izvadili su dva ogromna tumora jajnika, od 4,5 i 6

NASTAVAK NA STRANI 26

Zadovoljni ishodom operacije - Bratislav i Snežana

oboljevaju ljudi starosti od oko pedeset godina, pa i mladi.

SIGURNA OPERACIJA

- Karcinom digestivnih organa se leči operacijom, na dva načina, anglo-saksonskom i japanskom. Engleski profesor Bil Hild, koji je bio naš gost, operiše sam tumor u crevima i na rektumu, a japanski profesor Takahaši operiše limfne čvorove da bi zaustavio širenje karcinoma. Ja koristim obe metode, jer na svoj način kombinujem iskustva engleskog i japanskog profesora, ali i svoja.

U jedinoj pomoravskoj privatnoj hirurškoj bolnici Trifunović, čiji su vlasnici dr Bratislav i njegova supruga dr Snežana, radi tridesetak ljudi, koji pored operacija raka stomaka, rade i hirurške

sva naša odeća i svi instrumenti. Tokom operacije glavni hirurg koristi oko 70 različitih instrumenata.

U operacionoj sali se nalaze hirurg operator, hirurg prvi i drugi asistent, instrumentalista i pomoćnik instrumentaliste, anesteziolog i anestezičar. Pacijent se stavlja u poziciju Lojd Dejvis ili u ginekološki položaj, kako to kaže naš narod, na leđa sa raširenim rukama i nogama. U tom položaju pacijent se stavlja na aparat za disanje i prima totalnu narkozu.

- Posle uspavlivanja hirurg je skalpelom napravio rez od analne ivice do debelog creva dug 20 centimetara, otvorio trbušnu duplju i obezbedio je sa kukama. Asistenti mu pomažu oko sprečavanja krvarenja, kako ne bi došlo do eventualnog zagušenja